

NEMZETI ÚJSÁG.

HAZAI ÉS KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOKBÓL.

Alapító Kultsár István táblabíró, kiadja özvegye.

Harmincezylezadik év.

61. szám.

Pest, Szent-Iván hava 16kán

1843.

Közelegvén a második félév tisztelettel kérjük mind azokat, kiknek keblében elveink visszhangra találtak, méltóztassanak lapjaink jaratása iránt rendeléseiket megtenni. Áruk helyben 5 ft pgo négyszer hetenkint szélküldve, postán borítékkal 6 ft. p. p. Mihelyt a csász. kir. postahivataltól a négyszeri elküldhetés iránt tudósítást veendünk, legott azon tisz. előfizetőinkhez, kikhez négyszer jár a posta, négyszer fogjuk elküldeni.

Nemzeti Újság szerkesztősege.

TARTALOM.

Hazai napló. Gyanusítások. Vidékilev. Vasból (közgy.: követi tudósítások, büntető törvénykönyv, kir. előterjesztvények, egy pör), Szabolesból (nehány vonal a megyei életből), Pozsonyból (közgy.: követi jel., kir. előadások, orsz. gyűlési szállások s az orsz. gyűlés helye).

Külföldi napló. Spanyol-, Francia-, Angol-, Olasz-, Orosz-, Lengyelország. Schweiz. Brasilia. Peru

Lapvizsga. Jelenkor, Pesti Hirlap.

Társalgási terem. Ikervárosi hírnök. Jelentés a r. gazd. egylettől. — Hirdető.

HAZAI NAPLÓ.

Gyanusítások. Egy bizonyos párt Magyarországon névszerint a Pesti Hirlap pártja gyanusítások ellen panaszkodik, de a mellett még sem vonakodik maga gyanusítgatni. Egy illy gyanusítás nem rég jelent meg a Pesti Hirlap pártja egyik előkelő embere névszerint Pulszky Ferencz által. A tény ez:

Egy, Németországban megjelenő folyóiratban „Vierteiljahrsschrift aus und für Ungarn 1843. 1ster Band 2 Hefte, Leipzig in Commission bei Georg Wigand,“ azon czikkben, melynek czime: „Über dem Zustand der periodischen Presse in Ungarn seit dem Landtage 1830/40 (aláírva Franz Pulszky) nemesak az egész párt, mellyhez gróf Dessewffy Aurel ragaszkodott, gyanusítatik, hogy gróf Dessewffy Aurel nem szerette, nem csak gróf Dessewffy Aurel gyanusítatik arról, hogy ő szívében az oppositiohoz hajlott, hanem e következő sorok állanak a 20. l. „Sein Tod machte die grösste Sensation im ganzen Lande. Mit wenigen tiefgefühlten Worten beklagte Kossuth im Hirlap den Tod seines Gegners. Die Opposition, und die Regierungspartei trauerte vereind um den grossen verstorbenen, und mancher von denen, die zu seiner Parthei gehörend, ihm neidisch in den Weg getreten waren, riefen aus: Sit divus, dum non sit vivus, und setzten sich hin, und schrieben flugs Nänien über seinen Tod in der Augsburger Allgemeinen Zeitung, und in den Világ.“

Ez gyanusítás és egyéb semmi. A Világ magáért már megfelelt, de én sem hagyhatom ezt szó nélkül.

Gróf Dessewffy Aurel halála után hárman rögtön Nänia-írtak, névszerint: B. Zedlicz József, gróf Szécsén Antal, és én, más senki; valljon mi hármunk közül kit érthetett Pulszky Ferencz ur? B. Zedlicz József német, neki Magyarországon előmenetelre, hivatalra sem kilátása, sem kedve, és így ha nem eszeveszett, irigységgel gróf Dessewffy Aurelre nem nézhetett. Gróf Szécsén Antal igen fiatal ember, és sokkal subordinatusabb állásban volt, midőn gróf Dessewffy Aurel legragyogóbban tündöklött, mintsem hogy legrosszabb akarát nélkül valaki róla föltehetné, hogy ő Dessewffy útjába léphetett, vagy lépni akart volna; annyival inkább, mert gr. Szécsén Antal a journalistikai pályán épen akkor első lépéseit tévén avval dicsekhetik, hogy gr. Dessewffy Aurel ezen jeles talentum föllépését szívbeli örömmel üdvözölte. Én 27 év óta literaturai foglalkozásokban járok el, én író vagyok, egyéb semmi, nem is akarok soha más valami lenni, és így

egészen más uton jártam és járok, mint gr. Dessewffy Aurel, ki politikus pályán állott; én a Dessewffy-házhoz a barátság kettős lánczaival kötve voltam s vagyok, és gr. Dessewffy Aurelnek szívbeli hajlamát, mellyel engem megtisztelt, eitem örömei közé számlálom, és így reám ugyan-ezen gyanusítgatás nem illik.

A gyanusítás alaptalanságot ez úttal kimutatván, nincs egyéb hátra, mint fölszólítani a gyanusítót, hogy jövőben fontolóra vegye a deák mondást: quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. Gróf Mailáth János.

Vidéki levelezések.

Vasból. Folyó június 6án tartott egy-napi közgyűlésünkben követeink tudósítása, a criminalis codex, és kir. előterjesztvények jöttek szönyegre. Mivel pedig ezek pénz nélkül nem létesíthetők: innen az országos utasítványokkal foglalkozó választmány tagjai közül többen fölszóltak: — valljon lehet-e a csupán pénzzel eszközölhető kir. előterjesztvények, és büntető rendszer tárgyalásába bocsátkozni, miután Vas megye aprilisi gyűlésében tett határozatánál fogva adózni nem akar? — És ha mégis kívánánk a rendek, hogy ezen országos tárgyakban a választmány véleményét készítsen: azon elvből induljon-e ki adandó véleményében, mellyet az aprilisi gyűlés az adó el nem fogadására nézve megállapított? — Egymás után emelkedtek erre szónokok; egyik közölök a külföldet is emlegette, hol a kormány valamely kerkérdés indítványozásában megbukván lép székéről (pedig... intra parenthesis... lehet, csaldunk, de még is alig hisszük, hogy ebben a szónok ur példát örömet tenni kész lenne...) és a győztes fél veszi által a kormányt (talán, ismét intra parenthesis... a győztesek képesek is volnának ennek megfelelni, ambar némi lap által a nem intelligensek seregébe helyezvék). E kis allusioért a győztesek közül többen a legyőzötteket béke olajágával kinalgatták, és oda nyilatkoztak, hogy nem minden adakozás, hanem csupán a házi adónak arányos elvállalása örök időkre, és ez is egyedül határozatlan alakja miatt bukott meg; — az aprilisi gyűlés emléket örök fátyollal elfödendőnek vélek, és minden elkeseredésnek véget vetve szilárd férfias egyesülést ohajtának; nevezetesen az egyik megsértett gróf nagylelkűen oda nyilatkozott, hogy ő részéről minden megbántást a feledékenység mely örvényébe merít, és egyenes magyar szívéből megbántóinak öszintén megbocsát. K..... a házi adó elleni körlevél kibocsátója hasonlólag szabad adakozás utján a nemesi szabadság esorbája nélkül a hon javára véret és vagyonát ajánlá, és hosszas vita után határozatta lön: hogy a választmány, melly a főnemlített tárgyak fölött július 24-diken tanácskozandó összeül, mellybe minden nemes hivatalos, a közbirtokosságok előjárói pedig különösen meghívandók, meggyőződése, és a többség nyilatkozata szerint minden megszorítás nélkül az aprilisi gyűlést tekintetbe nem véve, munkálkodjék, és munkalatát a jövő augustusi gyűlésre benyujtsa. Továbbá az országos, és kerületi naplóknak nemesi pénztárból meghozatása elrendelték; a követek ama kérése, hogy a melléjük rendelt két irnok száma szaporíttassék, méltányoltatott ugyan, de mivel az irnokok napi díjt

húznak, ez iránt a határozat jövő augustusi gyűlésre halasztatott. A húsár régi megyeiszokásnál fogva Sopron megyéhez arányozva, hol jelenleg az első osztályú helységben fontja 13 kr., nálunk pedig egy krajczárral mindenkor olesőbb szokott lenni, június 15-től fogva az első osztályú helységekben 14 krról 12 krra, a másodban 11 krra, a harmadban 10 krra leszallitott. A fő uti biztos jelenté, hogy az utak javítását érdeklő tervével a rendeknek szolgál ugyan, de mivel az utrendszer jelen országgyűlésünkön ugy is tárgyalás alá jövend, annak fölfüggesztését indítványozá, mi el is fogadtatott. A kir. parancsok közt, mellyek a n. m. kir. kancellariától érkeztek, figyelemébreztő vala egy itélet sürgető parancs, mellyben megyénk egy rövid visszahelyeztetési pernek végszorgolására már másodizben szólítatik föl. E pör egy magános, és a fölső-óri közbirtokosság közt főnforgó koresmaltatási jogról 1834-ben kezdődött, és még ma sincs bevégezve, (talán még sem azért, mert az örök sokan vannak, és nagy restauratorok!?) holott az 1802:22. §. 1. szerint e nemű rövid pereket az alispán bírótársaival együtt hivatalvesztés alatt egy év lefolytában a tett panasztól számítva bevégezni kötelek. Fajdalom! nálunk minden rövid pernek négy terminus alatt törvény szerint le kellene folynia: de a törvényt ezer ok ezerszer szokta megszentíteniteni. Kár azért a törvényeket halmozni, és azokat meg nem tartani. Így ki nem tudja, hogy az új urbér törvénye a telkek népesítésére nézve szinte országszerte teljesítetlenül peshed? Az említett kir. parancsot lelkes első alispánunk komolyan vette, a késedelem okait kellően nyomozta, és mivel az említett per jelenleg másod alispánunk kezei közt vagyon, ez annak első alkalommal leendő bevégezését jelentette. És így az ügy bizonytalansága miatt 9 évig habzó állásban levő fölső-óri folyamodó bizton várhatja hosszú bajának végét, mert erről kezeskedik másod alispánunknak főbíró létekor mutatott hivatali buzgósága, mellyet első alispánunknak dicseretes készsege sem engedne lankadni; mert ő e gyűlésünk folytán is két tisztviselőt férfiasan nyilvános feleletre vont, mert ő a megyének, különösen pedig a megyei tiszti karnak tekintélyét illő fokozatához mérni, és fontartani, sőt emelni teljes erővel iparkodik, mert ő mindent elhárítani törekszik, mi egy megyei törvényhatóságra homály vethetne. Így messze távolról értesültünk, hogy ő a zöld asztrál elmászott 50 ft alapítványunk is nyomára akadt, mit, mihelyt az említettük öszvény illő kamatjával együtt az alapítványok sorába nyilvánosan beiktattatik, az egész haza színe előtt hirdetni örömmel fogunk, mert lehetetlen nem örvendünk, ha a hiba, melly egyes személy feledékenységé miatt egy egész törvényhatóságra harulhatna, a község előtt nyilván orvoslattik.

b.....

Szabolesból. Nagy-Kálló, június 5. Mi szabolesiak ugy vagyunk megyei ügyeinkkel, hogy nem tudjuk mit rejtenek magukban a közel napok. A mart. tizenharmadiki hazugul bieskásnak gúnyolt közgyűlésünkre a nem adózó rész ugynevezett nyers erőt hívott be czeljainak kivitelére; és hallánk a liberalis intelligens részről panaszokat, lamentokat emelni, a visszaélések keserűen rovatnak meg, ovások tétettek a netalan elő-

fordulandó illeten közgyűlések ellen. És alig pereg le egy két hét — im az intelligencia bámulatos rendületlenségében megfélekedve előbbi — különben igen helyes — a nyers erőnek gyűléseinkbei behozatala fölött nyilvánított indignatiojáról, a honoratiorok kérdésének mult hó 26-án tett megvitására okvédeknek támogatására nagy számmal a köznemességet berendele. Nem hittük, hogy a gyűlésünkben cortések legyenek, mert a honoratior fele indítványt sürgető fél készületeket nem tön, a másik pedig ugynevezett intelligens részről ezt annyi nyilvánított tiltakozásai után föltenni sértés lett volna. És csalódtunk, mert már 25-kén a mult hónap alföldről vonultak befelé a szekerek intelligentiával megtömve, és a kérdésre: hogy miért jönnének? lón a válasz: „nem tudjuk! a főbíró rendelt be bennünket — kötelességünknek tartottuk tehát megjelenni.“ Mit határozánk e nagy számu intelligentiával, melly hatalmával gordiusi csomókat is tudna ketté vágni ha nem oldani, azt már e lapok olvasói tudják; és mi szerencsések vagyunk uraim! mert ha nem bizunk magunkban, hogy valamely kérdést süketesen akarunk szerint átvihetünk, azonnal az eke szarvától idézzük elő az intelligentiát, melly a bajból briariusi karjaival — ha tetszik torkával — azonnal kiránt. Egyébiránt ez intelligentalis demonstratiókban egy tervecske is lappang, melly sem több sem kevesebb mint a tisztujtás. És azért lépett föl megtörhetlennek látszó phalanxban a tisztviselői kar a cortezia terére a követválasztás napjaiban s készül jelenleg is — mert a kérdésben „lenni“ vagy „nem lenni“ forog. És a másik rész lehető győzelmével az ő bukásuk az elsőől az utolsóig tökéletes. Két párt áll szemközt; az egyik bukni tanult, a másik győzni; de amaz megtörhetlen akarattal újra kezdi a számot a hol elhagyta pénzben, erőben s kilencszéri bukás után szinte bámulatos csüggedni nem tudó kitérés s kedvvel újra roppant erőt fejt ki, míg emez sokaknak érdekeit egygyé forrasztva s csatolva a fiatal hév egész energiájával védi már elfoglalt tiszti terrenumát. S csak az a nagy szerencséje a tiszti párt ellenfőnökének, hogy a pesti Sturm-féle Asmodi kormányozta operatio mitssem ártott erszényének — bár mikint is lett volna kedve a maga részére valamicskét kiszivattyuzni. — Gyűlésünk, melly a kir. kegyelmes előterjesztésekre a választmányi véleményt fogja megvizsgálni, f. hó 19-kén tartatik; a választm. a megye középponti helyéről Nyiregyházára ment munkálkodni — quid parturiant montes, az ég tudja, annyi igaz, hogy kivéve a protestans hitészónokokat kedvet érez Szabolcs megyének nagy része a többi honoratiorokat megadóztatni. És ha keresztül találna menni ez a jövő hongyülésen — a midőn ti a nemesi jogokbani részletésekről szó leend, a bizonytalán szép összegben megajánlandó országgyűlési subsidiumokból — egy kissé nagyobb dosis fog majd jutni a született nemesre. Mert az már igazságtalanság lenne: hogy a honoratiorok a házi pénztárba a nemtelennel, a subsidialis cassába pedig a nemesekkel is egyarányt fizessenek.

Pergler János.

Pozsonyból. N.-Szombat, junius 9. Az országgyűlés miatt megyei közgyűlésünk másodalispán ur elnökle alatt f. hó 6-án N.-Szombatban vette kezdetét. A szokott elnöki üdvözlés, s főispáni helyettesünk egy tiszteletbeli eskütét kinevező levelének bemutatása után, azonnal a követ urak által megküldött országgyűlési jelentések, az azokhoz mellékelt k. királyi előadásokkal egyetemben olvastattak föl s jöttek tanácskozás alá. — A mint a k. kir. előadások fölolvastattak, egy tb. ur azonnal indítványozá, miszerint ezen k. kir. előadások a mennyiben a nemzet legforróbb ohajtásaiából, s legsürgetősb szükségeiből merítvék, ő Fölségének ezekért mély halánkat egy alázatos köszönő fölírásban jelentenénk ki; s egyszersmind esedeznénk ő Fölségének, hogy a k. kir. előadásaiban érintett cél elérésére megkívántató eszközök megszerzéséhez — hazánk mostoha állapotját tekintve — segédkezet nyújtani kegyeskedjék. Ezen indítvány többektől támogatott, a többségnél azonban visszhangra nem talált azon okból, mivel az alsó tábla illy fölírás iránt különben is már intézkedett. — Ezután többfelé ágaztak a vélemények; némelyek pontonkint

kivánták tárgyalatni a k. kir. előadásokat; mivel azonban követünk több pontokra nézve egy is kimerítő utasítással vannak ellátva, ezen kívánat elmellőztetett. Egy tb. ur a pozsonyi polgárokat, az országgyűlési szállásadásokban minden kényszerítő módtól föl akarta menteni. Ezentbíró urnak tökéletes igazsága volt, csak hogy nem azon értelemben mint ő vévé: bár gondoskodnának országunk egybegyűlt törvényhozói, s szőlitanak föl e tárgyban utasításadásra meggyéküket — hogy ő Fölségénél kieszközöljék, miszerint Pozsony városa ne csak az országgyűlési ingyen vagy pénzért kényszerített szállások adásától, hanem az országgyűlésnek kebelebeni tartásától is megmenekednek. Azon idők rég elmúltak, hol körülmények, vagy politika ezt kívánhaták, s most valóban mint különösség tűnik föl, hogy egy nemzet, midőn hona szívében alkalmasabb, s kényelmesebb helyet bir törvényhozói testületének elfogadására, akkor hona szélére kényelmetlenebb helyre járul. — Pontról pontra nem tudom ugyan minden megyének követutatisait, de ha nem csalódom, aligha találkozik ezen utasítások pontjai közt az országgyűlés helyének megváltoztatása. Ott vannak Pesten a tágas épületek, mondhatnám paloták, mellyek legnagyobb kényelemmel országgyűlésünk háromszorozott törvényhozó testületét is befogadhatnák, és mi nem használjuk azokat — nem — hanem Pozsonyra szorulunk, s fizetjük majd méregdrágán a kényelmetlen szállásokat, s esszük 36 krval a fött marhahúsnak csekély adagát, s Bécsbe fölfutunk, holmi csebecsekért pazérolni drága uzorára fölszedett pénzünket; — valóban, ki körülményeinket ismeri, s látja tetteinket — ha nem képzel is bennünket abderitaknak, de bizonyára fölkiált: Atok fogta meg a magyart! Egy másik ujjal azon volt, hogy az april 24-kén tartott közgyűlés határozatánál fogva, annyiszor a hányszor fizetésről lesz szó, a köznemesség is különösen meghívassék; s így ennek következtében a tanácskozásokról elzárva látja magát, mivel a szükséges módokról gondoskodást ő Fölsége maga tevő kötelességünkbe, tehát ő erről kívánna tanácskozni, ezen szükséges módok pedig in ultima analysi csakugyan pénz — tehát fizetés — s a nemesség még sem hivatott meg különösen. Miután azonban szónok úr fölvilágosítván a felől, hogy ezen határozat alatt egyedül a rendes házi adó értetek, s más nemű költségek megajánlásában a Rendek nem akadályoztatja — megnyugodott. — Továbbá kivántatott a Rk által, hogy az april 21-kén hozott végzés megnyugtatásukra olvastassék föl. Ezen kívánat azonban, azon egyszerű okból nem teljesíthetett, mivel a jegyzőkönyv Pozsonyban a megye levéltárában maradt. Mire a Rk azt határozák, mivel a tanácskozásokra vonatkozó oklevelekre a közgyűlésnek mindig szüksége van, a jegyzői hivatal pedig a levéltár hatán nem hordhatja — ezután a gyűlések mindig Pozsonyban tartassanak. (Folyt. köv.)

KÜLFÖLDI NAPLÓ.

Spanyolország. — A spanyol tudósítások, mellyek egész junius 4-ig terjednek, különféle egymást czáfoló hírekkel és véleményekkel tömve. Az új kormány a lelépett Lopez tíz napos kormánya elveit elfogadta, egyedül a lelépésre alkalmul szolgált kívánatot nem. A gyűlöletes kapuvámokat eltörölte, s a sajtószabadságot legerjedtebb értelmében pártolja. A függetlenek, és Lopez kormányához ragaszkodó követek számára 87 különféle gyűléseket tartottak, mellyekben azt határozák, hogy minden pártnevek, mellyek által eddig egymás közt meghasonlottak, szűnjenek meg, s ezután ne legyen más nevük, mint „spanyol párt“ ellentétben eleneikkel, kik „angol-ayacucho“ név alatt ismeretesek. Lopez zministeriumának hajdani tagjai egy röpiratot szándékoznak kibocsátani illy czim alatt: „A tíz nap kormánya.“ A congressus többsége szinte nyilvánosan szándékozik tenni utósó üléseiről jelentését. E röpiratok fontosak lesznek; az első azért: mert minden, Espartero-val tartott conferentiákat, s a angol ügyviselők és ayacucho-töredékek titkos, és nyilt tervezeit leleplezni fogja; a másik pedig azért: mert mintegy politikai hitvallását ábrázolandja a leg-

több befolyással bíró congress-tagoknak. Az angol követ Aston ur nem csak tanácsossal, és parancsokkal, hanem pénzzel is működik, bár még eddig a vesztegetés nem igen fogott a követeken; más tudósítások ellenben egészen Espartero mellett szólnak, s kárhoztatják az ellenzékét, melly egy vagy más módon el akarta őt a regensségtől mozdítani s egy újat az előbb nevezett három cortestagból alakítani. — A nyugati tartományok lázadásának híre ugy látszik csak költemény, s a malagai lázadás nem szült semmi következtetést.

Franciaország. — Lotharingiából majus végén. A katolikus és protestans clerus egy idő óta igen föl van ingerülve egymás ellen, és azért természetes, hogy a vivó pártok lassankint a föttárgyól eltérve, olly dolgokat hoznak föl, mellyekre nem is gondoltak eleinte. Ha bár ezt nem kívánja is a dolog rendje, ugy még is nyer általa a közönség, mivel ollyasokra figyelmeztetik, mellyekről másképp megfélekedeztetet volna. — Elszasban ujjal egy röpirat jelent meg német nyelven, mellynek czélja az ottani kath. clerust a protestansok ellen védelmezni. E röpirat a két vallás papjainak jövedelmeivel is foglalkozik, és ha a számok valóak, ugy a prot. résznek semmi oka sincsen panaszkodni. A kath. és prot. lelkészek jövedelmeikre nézve három osztályba soroztatnak; az első osztálybeli kath. lelkészeknek van 1500 frank jövedelme, a prot. lelkészeknek pedig 2000; a második osztálybelieknek 1200 és 1800; a harmadik osztálybelieknek pedig 800 és 1500 fr. mivel a prot. papok nincsenek nőtenség alá rendelve, a több jövedelmet igazságosnak találjuk. A röpirat több épes kifakadásokat is foglal magában némely prot. papok hivatalos eljárása ellen.

N. - Britannia. — London, majus 26. A dublini katolikus érsek szükségesnek látta pásztori körlevelet bocsátani a katolikus lelkészekhez, mellyben őket bizonyosokká tegye, hogy azon ígéret következtében, mellyel 1833. a katolikus főpapság magát egymásnak kölcsönösen lekötözte, átaljában közölük senki és semminemű politikai mozgalmakban részt nem vehet. E szellemben nyilatkozott a corki püspök is, midőn O'Connell lakomájára a meghívást el nem fogadta. Mint bírlík a kormány a békebiráknak egész országban köteleességül tette, hogy a hol csak egy repealgyülekezetet, a nyilvános esendet megzavarhatót, találnak, szükség esetében erőszakkal is nyomják el azt, mihez a környékben tanyázó katonaság parancsukra készen áll. Ha azonban beteljesül az, mit elég merészek voltak a dublini repeal-gyűlésben erősíteni, t. i. hogy a heti bevételnek — melly 703 font ster. ment — egy része a katonaság közt szedettet: ugy igen kétes ezen mozgalmak ellen katonákat használni. S ha ezzel összehasonlítjuk azokat, miket a mai manchesteri lapok jelentenek — pedig a legrosszát elhallgatják — az egész 15ik ezred egy chartista összeesküvésbe vonott, s az egész ezred fogházban van — a mi nem csekélység. Ez eset nagy zavart okozott a hadi kormánynál. — A theologiai világ is mindig zavarosabb.

Dr. Pusey, említett egyházi beszédét az oxfordi egyetemnek bíralás végett átadta, mellynek bíralatára egy — Puseyból magából, és az egyetem őt tanítójából alkotott — bíraló hatóság vezetett ki.

O'Connell, ki repeal-mozgalmi kirándulásait egész Irhonban mindig tündöklőbb eredményekkel folytatja, f. hó 25-kén Nenaghban — Tiperrary éjszaki grófságban — gyűlést tartott, mellyben — ha igaz — 4 50,000 ember vön részt.

London, majus 29. A mai alsóházi ülésben a hivatalaikból elbocsátott békebirák fölött Redington ur és a kincskorlátnok közt folyt a vita. Ugyanis Redington ur tudni kívánta, ha királyné ő föls. nek az ir repealmozgalmak elnyomását nyilvánító határozatát tudatta-e hivatalosan az ir korlátnoklord elbocsátatásuk előtt a békebirákkal, és ha az a többi grófságok tisztviselőivel hivatalosan közöltetett-e? A kincskorlátnoklord feletében kifejté, mikint a jelen kormány az átvelt hatalom első percztől átlátta és

érezte a kényszert minden lehető törvényes, és alkotmányos hatalmával minden Irhon és Anglia közti elválási kísérletet gyümölestelenné tenni, és a későbbi események következtében ő fölsége nevében az első kormányzó a háznak ki is jelenté — mely nyilatkozataért a több kormányzók is mind felelősek — : mikint ő fölségének erős határozata, királyi eldöde nyilatkozata mellett megmaradni, s minden törvény és alkotmány szerű eszközökkel minden a törvényhozási egység fölbontására irányzott kísérletet meghiusítani. A szóváltások még tovább folytak. Ezek után a külügyekre ment át a tanácskozás.

French lord és O'Connell Dániel letétele még 11 békebíró letétele követte, szintén a repeal mozgalomban részvételért. Azonkívül Browne ur, parlamenti tag, a kincskorlátnoktól elbocsátatását kérte „hogy a nyilvános viták háboríthatlan élvezetési jogát megnyerhesse.“

London, majus 30. Hibernia gőzös rendkívüli sebességgel érkezett az egyesült polgáratokból Liverpoolba, s azon hirt hozá, hogy február 26án Paulet G. lord Carisford fre-gát parancsnoka a Sandwich szigeteket ő brit fölsége részére elfoglala. — A mai fölsőházi ülésben ujjlag az elbocsátott békebírák fölött folyt a vita, több tagok kikeltek a kormány e tette ellen, s a repealmozgalomban részvétel, mint törvénytel és alkotmánnyal teljességgel nem ellenkezőt, erre elégséges oknak nem találták. Az indítványozó Clannicarde marquis alkotmány-sérelemnek nevezte a kormány ez eljárását, s előterjesztését kérte ezen elbocsátott tisztviselőkre vonatkozó okleveleknek. Campbell lord pártolta az indítványt a mely is vitatás alá elfogadott.

O'Connell utazása Thurletől — hol az éjt Shattery tanár cashesi érseknél töltötte — Nenaghig valódi diadalmenet volt, a távolság a két hely közt 24 angol mérföld. Az egész környék lakói elhagyák kunyhóikat, hogy az ünne-peltet örömradiással fogadhassák, s helyről helyre kísérhessék. Délutáni félkettőre tartá Nenagha menetét, hol a tolongás közt lélekzeni is alig lehet; már 4 mérföldnyire a várostól egy polgárküldöttség fogadta el, s a nép százezereknél környezé; a mérsékleti egyesületek hat zenészka-ra játéka közé százezer torok örömradiása vegyült s a zölddel ékített házak ablakaiból zsebkendők lebegtek eleibe zászlók gyanánt. Sok jelenlévők 15—20 mérföldnyiről jöttek több grófságokból, s a „Szabadító“ Steele kíséretében egy szá-mára alkotott szöszékből tartá a sokasághoz beszédét. „Mit fog Peel Bobby ezekhez mon-dani? — kiálta föl, midőn Scanlan ur nenaghi kath. lelkész őt mint „határtalan bizalomra s határtalan halára méltó szabadítóját Irhonnak“ az összesereglett nép nevében üdvözlötte, s a repeal-adó fejében 50 ft. sterlinget, mint egyháza körében összegyűjtött segélypénzt, általadott.

A Limeric Chronicle szerint, a majus 20ki corks mozgalom alkalmával, csak protes-tans katonák lehettek jelen az isteni szolgálatnál, mi alatt a katolikus katonák laktanyáikban kény-szerítették maradni. O'Connell 26kán tért vissza Dublinba, hol a repealbevételek hetenként 2000 ft sterlingre mennek.

Olaszország. — Roma, maj. 15. A hideg idő hirtelen megre változott által, s az országot nagy számú sáskasereg látogató meg, mely Campagna fölött fekete föllegként mutatkozott s a hegyeken innen leereszkedett; a pápa több ezer embert rendelt ez állatok elvesztésére de mind sükeretlenül, — mi végett processiók tartatása határozottatott.

Schweiz. — Bern. A kormánytanács maj. 31. egy lélekkel elhatározá, hogy a pápai követ kívánata szerint a hamis bulla terjesztője ellen a sajtótörvények értelmében vizsgálat intéztessék.

Oroszország. — Pétervár, maj. 27. Az orosz kormány országlási rendszeréhez tartozik különösen a kaukázusi hegy-lakókat a vi-szonyos kereskedésre édesgetni az orosz határ-szélekkel. E célra a kaukázusi vonaltöbb pont-jain csereudvarok vannak föllállítva. Itt ők első kézből olesón kapják fizetés vagy csere utján mire szükségük van. Ez őket lassan fogékonyak-

ká teendi az európai szokások iránt. Különös gondot fordít a kormány ezen kereskedésnél a ló-nevelés és tenyésztés előmozdítására, mely nálunk annyira elhanyagoltatott. Utóbbi Krimben létekor 1837ben ajándékozta a császár Alexan-dra czárnénak az ezen felsziget déli oldalán fekvő s regényességéről oly nevezetes Orianda fa-lusi lakot, melyet Sándor császár kevés na-pokkal halála előtt Woronzow gróftól szerzett meg, a végre, hogy Erzsébet császárnéval élte utolsó napjait elvonulva tölthesse. Az ak-kori terv szerint Oriandanak nagyszerű átépítésen kell vala átesni, mi azonban Sándor császár halálával megsemmisült. Majus 25én Woron-zow gróf jelenlétében Alexandra császárnő le-endő nyári lakaul az alapkö letételet.

A pétervári egyetemen a szláv történet és litteraturára új tanszék állitatott.

Lengyelország. — A lengyel ha-tárokról, majus 30. Warsóba Sz. Pétervárból azon hír érkezett, hogy a császár e nyár foly-tában bizonyosan meglátogatja a lengyel fővárost, de semmi esetre nem fog előbb megérkezni, mint julius hónap másik felében vagy augustus elején. Mint mondják több hetet kíván a császár Len-gyelországban tölteni, miből az újrendszerek fo-ganatba vételét jósolják. Mindenütt kívánják azt, hogy a császár több időt töltsön Lengyelhonban, hogy tulajdon szemével lássa a statusgép moz-gásait, mivel a tisztviselők iránti bizodalom sem nem szilárd sem nem általános. Igaz, hogy Pas-kevics hg az utósó években sokat javított, mit a lengyel nemesség halásan megismerni kényte-len, de még sok teendő van hátra, melyeket az idő hatalmasán kíván, de melyeket a hely-tartó, mivel maga is jobbágy, kivinni nem tud; ezek tehát a fölségnek rendelkezésére várnak. — Az ország kinézése e nyárra nézve fájdalom nem igen kedvezők, mivel a pénz szűke mindíg érez-hetőbb, mi által a legnagyobb vállalatok is du-gába dőlnek. Lengyelország egyébiránt bőségében látszik megfuladni, mivel még a mult évi termés is az országban hever, s a vetések olly buján állanak, s újra bő aratást ígérnek; de az ár folytonosan csekély, s a vizek olly kiesinyek, hogy a szállí-tásra gondolni nem is lehet. A gypaju sem kel, s a vevők, kik ide szoktak utazni, olly csekély árt ígérnek, mellyen adni nem lehet; némelly gyárak csak tengenek, mások tökéletesen meg-akadtak.

Brasília. — A National rio-janeiroi levelezője febr. 30ról írja: Joinville hgnek a brasíliai egyik hercegnővel házassági szer-ződésében a többek közt Para tartomány is leköt-tetik menyasszonyi hozományul. Azonban az egész tartomány évi jövedelme 600,000 frank, a költség 1,000,000, és ha a herceg azon iszonyú zavar helyébe, melyet ott igazgatásnak nevez-nek, rendet akar létesíteni, kénytelen 10,000ból álló hadsereget tartani, mely mintegy 10 millió-ba kerül — olly pénzöszev, melyet talán Fran-cziaország örömezt kiad, csak hogy keresk. szabadsá-gát az Amason folyó mellé ültethesse, vagy iga-zabban, hogy uralkodását e folyó bal partján egész Rio-Negroig terjeszthesse.

Ellis úr — ki a mult hó 26án von búcsút a császártól s indult London felé — következő beszédet intéze a császárhoz: Sir! a legmélyebb sajnálattal kérem elbocsátatásomat. Azon külde-tésnek, mellyel főséges parancsolóném kegyel-mesen megbízni méltóztatott, nem lett ugyan azon közvetlen eredménye, mellyet olly ohajtva re-ménylénk, — de hiszem hogy a megújítandó alkudozások végre viszonzlagos, allandó, hasznos elvekre épített kereskedelmi szerződést hoznak a két nemzet közt létre — „Mondja meg ön“ — felelé a császár — „mondja meg ön szeretett testvérünknek, hogy én legőszintebben ohajtom a barátság azon kötelekeit, mellyek bennünket ösz-szecsátolnak, még szorosabban összefűzni.“

Peru. — Lima, jan. 19. Politikai moz-galomnak valánk ismét tanúi. Don Justo Her-celles ezredes, ugyanaz, ki a mult évi junius-ban az akkori ideiglenes elnök Menendez és Torico tábornok ellen vezérelt a lázadást — volt a zavar oka. A mostani ideiglenes elnök Vidal és La Fuente tábornokkal barátsá-gos lábon áll, azonban egy idő óta valamit meg-

orroit s Vidal elébe lépve epouletjéannak lá-baihoz dobván, fenyegeté hogy nem sokára a montarenosokkal visszatér. Ezen montareno-sok megszökött négerék, rablásból élődők. Es csakugyan nem sokára mintegy 500 — 1,000 montarenos kíséretében megjelent, és aggódni kezdé midőn épen azon szerencsés hírt veszünk, hogy serege megveretvén elfogatott. Ha meg nem szökhetik, bizonyosan agyonlövetik.

LAPVIZSGA.

Jelenkor (f. e. 47dik sz.) Gróf Széche-nyi István folytatja értekezését „az a d o“-ról. A nemes gróf ezer bajaink fő okát abban véli rejleni, mert Iször „nincs az ország elég inves-titionális tőkével ellátva, és ehhez képest jóllehet gyönyörű, az anyatermészetől pazar kézzel meg-ajándékozott uradalomhoz hasonlít honunk, azért aránylag még sem jövedelmez, sőt mi több, benne kivétel nélkül senkinek sincs olly jó dolga, mint a millyen kifejtethető körülményink közt könnyen lehetne; s 2szor, mert bár milly jó törvé-nyekkel bírunk s bár milly üdvös új törvénye-ket halmozzunk is a régiekre: nincs a törvény-nek elég sanctiója.“ E szerint tehát nemzeti lé-tünk élethorgonyának a derekas, elégséges fun-dus instructust azaz közadózást, és a lehető legnagyobb rendet azaz engedelmességet tartja. Hogy e két tényező nélkül, bár mikint csürjük s csavarjuk is a dolgot, soha vérrük vi-rágzó nemzettel nem fog emelkedetni, erről a nemes gr. annyira meg van győződve, miszerint magát késznek nyilatkoztatja azonnal, bár min-den föltétel nélkül s bár mennyit adózni, csak hogy valahára élni kezdjen hazánk. w.

Világ (f. e. 47. sz.) Főczikke nines.

Pesti Hírlap (256. sz.) „Nemzeti kórállapot“ czim alatt Wesselényi báró szó-lal föl, sőtét és komoly kebelrázó hangon elő-bocsátva személyét illető helyzetéről egy két szót, a korteskedés ártalmas eredményeinek fös-tésébe ereszkedik, mondva hogy a szabadsággal alávaló visszaélés egyenesen a szabadság meg-gyilkolására irányoztatik és bizonyos garantíák mellett biztosb a hivatalok állása ott, hol a kor-mány nevez ki ezekre; kárhoztatja azokat, kik bókok közt koptatják hivatalért a hatalom kü-szöbét, de még inkább kárhoztatja azokat, kik nem pirulnak cortések vállain emelkedni, mert ezek mind a jelent mind a jövőt megmérgezik; jól tudjuk hogy Róma hanyatlását leginkább az mozdítá elő, mi-kor a praetorianusok a többet ígérőknek adák a caesarságot. Kárhoztatos a cortesség — ugymond a tiszt. sz. tovább, — mert a hivatalok általa többnyire tisztátalan és avatatlan kezekbe jutnak, legveszélyesb szüleménye pedig az erkölcsrontás, s a nyers erő befolyása életkérdések eldöntésére is alkalmaztaték, s pedig neha jobbak által is, hogy a rosszat a jó czél szentesítse. — Elénk tollal rajzolja tovább a tiszt. sz. mind azon borzadalmas eseményeket, mellyeknek hazaszerte tanúi valánk, s fájdalomosan elbúsulva mondja, hogy e kórányag naponkint mindinkább terjed s kérdi: ha hogy gát nem vettendik, mi lesz honunk hely-zete? mivé lesz a közigazgatás? mit fog a kor-mány tehetni, mit lenne talán kényszerítve tenni? és mivé válandik törvényhozásunk? — Mind e bajoknak orvosolhatását a t. b. a képviseleti rendszer megállapításában látja, s mikép kelljen ezt létesíteni, erről véleményadását későbbre ha-lasztja. A képviseleti rendszer megemlítésénél a szerk. egy jegyzeket tűz, mellyben az elsőséget a képviseleti rendszer melletti fölszólalás ügyében magának vindicalja, — hagyján e dicsőség nem olly igen irigylendő, — nem rég csak azzal di-csekvék, hogy a követvalasztások többnyire a liberalis pártra kedvezőleg ütöttek ki; ha ez nem kézzel fogható vallástét, hogy a korteseket azon párt hasznalta, ugy a zöldet is kőnyü fejrnek mondani. A tiszt. b. úr is vágatása jeleit adja, mikor ő, ki közfigyelmet gerjesztett nehány év előtt megjelent munkájával, hol a képviseletet elfogadhatlannak monda, ellenkezőleg most e rendszerhez simul; erről azonban utóbb.

TÁRSALGÁSI TEREM.

Hervárosi hírnök. Időjárásunk an-nyira változó mint szeszélyes hölgy kedélye, majd könyezik majd mosolyog, míg ollykor közben so-

hajtozik, így váltja egymást időkedélyünk is, eső, fény, és szél között, mely fájdalom sok virágot — szőlővirágot — gyümölcs nélkül hervaszt el; hasztalan. Prieznitz minden módon törekszik B a c h u s életére, mi magában nem nagy esuda ugyan, miután az új-világ mindenben le akarja tiporni az ő bálványait. — De vigasztalódjunk; mert míg az idő gyümöcselen hervaszt, addig a magyar gazdasági egyesület, mely működésének eddig is oly szép hatása mutatkozik, s mely nemzeti egyesületeink bár melyikének is méltó versenytársa, gyakorlat-terét ujjalag terjeszteni kívánván Budán egy új gyümölcsös kertet szándékozik alakítani; adná az ég, hogy ős királyi városunkban, melynek minden pillanata ezred évek történetét lengi át, s melynek kebelén ezred évek örömei és fájdalmai, erényei és bűnei vonultak el, s milliók reményei szenvedtek alatta hajótörést — több oly gyümöcsöstermő kertek is alakulnának, melyek fain már valahára nemzeti nagyságunk, és boldogságunk gyümöcsese is megteremne, s melyeket nemzeti nyelvünkkel mindnyájan és együttvéve izlelhetnénk. — Azonban ha ős Budán új gyümölcsös kert készül, az ifju fürge Pest csatornát fog csináltatni; ne gondolják azonban t. olvasóink s ne ragadtassanak el örömtől, hogy e csatorna a Tiszát Szolnoktól Pestnél kösse egybe a Dunával — valóban nem, — ez földalatti borított csatorna lesz, mely nemzeti muzeumunkat fogja csak a szőke izmos hajadonnal Dunánkkal egybekötni. E csatornát a legolcsóbban vállalkozó fogja készíteni, s ha jól értesültünk, az ársökkenés határnapja július hó 3ka leend. Reményljük a csatornát nem sokára az országút köveli kirakata fogja követni s akkor — akkor — köszönet Pest városa érdemes hatóságának, mert kevesebb szem, és kevesebb ruha fog a barna földiszt martalékaul esni. — Több újságot jelenleg ha tudnánk sem mondanánk, mert a magyar azt tartja: „hónap is nap.“

M. Gazd. Egyesület. Medárdvásári közgyűlés június 3—6ig. Mind a mellett, hogy a pesti medárdvásár a legalkalmasabb időre esik, s így honi gazdáink közül legszámosban hátráltatva vannak ez időtáiban

Pestre mehetni, s ámbár maga a főnálló országgyűlés is ezuttal sokat az Egyesület legmunkásabb tagjai közül a részvevőkben akadályoztatott, mégis a közgyűlés megnyitására oly számosan seregett össze a közönség, hogy abból e fontos intézet iránti részvét gyarapodására méltán lehet vonni a következtetést. — Élénk figyelemmel kíséré a közönség a m. elnök-gróf megnyitó beszédét, melyben az Egyesület egy évi munkálkodása, jelen állapotja s ezentúl teendői vázoltanak, s a közönség melegen osztá az elnöki beszédben kifejezett azon ohajtást, vajha a nemzet, megfontolván állását, s földadásainak természetes sorát, a jelen országgyűlésen közsegedelem által oly karba hozná a Gazd. Egyesületet, hogy az a honi földművelés virágoztatására rendszerezett, s egyetemes hatást gyakorolnolenne képes. — Ennek következtében 2or az egyetemes elnökségnek szíves köszönet és közelismerés szavaztatván, Csapó Dániel urnak általánosán méltányolt indítványára, gróf Colloredo-Mannsfeld és b. Doblhoff-Dier a bécsi es. k. gazd. társaság által a gyűlésükön megbízott nagyérdemű követei, kik szakosztályi üléseink érdekét tanúságos előadásaikkal nagy mértékben emelék, közakarattal az Egy. tiszteletbeli tagjaivá választattak. Ezt 3or a korm. választ. jegyzőkönyv fölolvasása váltván föl, betöltettek a K a c s k o v i c s Lajos egyesül. titoknok kilépte következtében megürrült hivatalok, mint az már tudomásra hozattott. — Ezt követé 4er három rendbeli értekezés fölolvasása, nevezetesen Havas József kir. t. b. ülnökének életből s tapasztalásból meritett előadása a mehtenyésztés hanyatlásának okairól, s ujjalag fölvirágoztatása módjairól szóló jeles értekezése; továbbá Plötz Adolf r. tagnak édes emlékezeteket ébresztő rajza gr. Festetics György a nagy hazafi, munka- és áldozatteljes életének, végre Fényes Elek egyes. előadónak a státustudományokban, s nemzeti oeconomiáinkban bő ismereteket s helyes tapintatot tanúsító előadása mezőgazdaságunk fölvirágzásának akadályairól, s azoknak elhárítási eszközeiről. Illy nyilvános előadások az idén törtévéen először, valamint nagy lelki élvezeteket nyújtottak, úgy jövendőre reményelhetni, hogy e szokás megtartván, hasonló

irányu fölolvasások kellemes füszerül fognak közgyűléseink megkedveltetésére szolgálni. 5ször. Meleg részvéttel fogadtattak es. kir. főherceg nádor, egyesületünk kegyelmes pártfogójának többrendbeli leiratai a magyar bor- és fakereskedés ügyében külföldön, s e közlemények az e részben működő biztosság elnökének m. gr. Andrássy Györgynek adattak ki további tárgyalás végett. — 6szor. Az egyesület által 1841dik évben kütüzött ama pályakérdésre: „Milly körülmények közt hasznosabb a haszonbér a tulajdon kezelésnél? — melyik haszonbéri rendszer volna viszonyaink közt legcélszerűbb?“ — a tavali beérkezett 4 rendbeli felelet megbíráltatván a kiküldött bíráló választmány a 3madik számú munkát, melynek jeligeje: „E l n i é s é l n i h a g y n i,“ találta annak, mely a kütüzött kérdést legjobban megfejtette, s oly érdekessé, hogy azt akár elméleti, akár gyakorlati oldalát a bel- és külföldön divatozó haszonbérrendszernek tekintve, elismerés és kielégítés nélkül olvasni nem lehet. Azért is a kített 100 arany jutalom e munkának íteltetett. — Fölbontatván a jeligés levelke, nagy örömmel és a pályamunka becsét tanúsítolag értesült a közgyűlés, hogy a szerző: Aggteleki Bujánovics Eduárd jeles hazánkfia, kinek külföldön is méltánylott bő ismeretei és tapasztalásai a legközelebb nyomatásban is megjelenendő könyv becséről kezelednek. — A 4dik szám alatti munka e jeligevel: „A mezei gazdaság, s annak jövedelme az ország jóllétének alapja“ a bíráló választmány dicséretére kütünőleg méltónak itélé. E munkának kiadásával szerzője dr. Müller Godofred, m. o. köz- és váltóügyvéd Pesten, hasznos szolgálatot teend a hazának. — 7szer. A mult évben kütüzött szarvasmarhatenyésztési szép azért hazánkra nézve annyira fontos pályakérdésre csak két felelet érkezett, nevezetesen az 15ő számú e jelige alatt: „Qua l i s t e r r a, t a l e s e n a t o s h a b e t,“ a 2ik sz. e jeligével: „Üdvös pályán küzdeni s z é p,“ mely két munka (a jeligés levelkek pecsét alá záratván), vizsgálat végett a tavali pályabíráknak adatott ki. (Folyt. köv.)

H I R D E T Ó.

Egy gazdatiszti segéd
ki akaszthelyi gazdasági intézetben végezte tanulmányait, és képzettsége fölött a legjobb bizonyítvány-ok levéllel van ellátva, különben is mint gyakorlati gazda szakjártas egyén, — ajánlkozik valamely biztos állomásra gazdatisztul vagy segédül. — Tudakozódhatni iránta a Nemzeti Újság szerkesztőségénél.

Nyilvános hála-köszönet.

Alólirt folytonos orvosolgatás mellett 30 évig szenvedék ugynevezett szalagos gilisztában (Bandwurm), s most midőn megürrözt nyavalyám legfőbb fokát éré, Bednárík Angyal vácsi igralmas atyák volt főorvos, s jelenleg n. váradi prior urhoz folyamodám; ki több esetben tanúsított ügyes orvoslatával pár nap alatt elizé tölem a 10 rőfnél hosszabb bélférget — s én ekkép kinzómtól menekülve tökéletes egészségben lelem magamat. Minélfogva édes kötelességemnek tartom a t. ez. közkedvességű orvos urnak ezennel nyilvános hála-köszönetemet kijelenteni.

Mayer Teréz.
váczi csillag-vendéglőnő.
3—1.

Apaffy - szivarok,

jó tiszta ízűek és példátlan olesóságuak, kaphatók B á t k y János gránatos-utcai bolt-jában, a megye házával átellenben. — 100-a 30 kr. p. p. 3—1.

Előfizetési fölszólítás.

MULT és JELEN politikai és historiai erdélyi hírlap mostani alakja és iránya a jövő felévben is változatlan marad. Czimének a lehetőségig megfelelni kívánván a honi és külföldi napi eseményeket a lehető gyorsasággal közli, s mikor alkalom és szükség lesz rá, a jelent

a multtal újságmagyarázó és világosító jegyzetek által öszveköti. A „Toldalék“ főtárgya lesz ezután is, a honi és külföldet historiai, statistikai és geográfiai tekintetben ismertetni, melyben néha szép literaturai cikkeknek is lesz hely engedve.

A MAGYAR GYERMEKBARÁTOT különösen ajánljuk a szülék, nevelők és tanítók pártfogó részvétebe. Annak kütüzött czélja szerint, a mi — magyar fiu és leány gyermekeknek szívet nemesítő, értelmet fejtő, és hasznos ismeretekkel igazságokkal gazdagító olvasást nyújtani — javítása, tökéletesítése főtörekvésünk lesz. — A jövő felévben legalább öt képet, sőt pártfogoltásunk esetében többet is adandunk melléte: azok közt Vajda Hunyad várát Erdélyben, és I. Rákóczi György fejedelmet, mikhez lesz kapcsolva Hunyadi János és a nevezett fejedelem életleírása, szerkesztő tollából. — Fél-évi előfizetési díj: MULT és JELEN s TOLDALÉKJA a MAGYAR GYERMEKBARÁTTAL 6-hat rft. ezüstben, MULT és JELEN s TOLDALÉKJA csak magára helyben 5 rft. ezüstben, postán 5 rft. 17 kr. ezüstben. MAGYAR GYERMEKBARÁT helyben 3 három rft. ezüstben, postán 3 három rft. 24 kr. ezüstben. Előfizetni lehet minden es. k. postán, de biztos alkalomtól is beküldhető a pénz alólirtoz. Kolozsvárt jun. 15őjén 1843. Szilágyi Ferencz Professor és szerkesztő.

Fölvívás a magyar közönséghez.

Ötvenedik éve folydogál most, hogy a hazai és külföldi egyetemekben, és kórházakban tudományos pályámat bevégezván, orvosdoctorrá lettem.

Azóta folytonosan Pesten lakván, eddig tizennégy különböző tartalmu, magyar nyelven készült, orvosi munkát adtam ki s becsátoltam a magyar közönség eleibe.

Orvosi pályám alatt, egy orvosi-műszotárnak kidolgozásához fogván, s azt csüggedetlen szorgalommal be is végezván, a magyar királyi orvoskar által megvizsgáltattam, és az díeséretes helybenhagyást nyerve, szándékom: ezen, írásban háromszáz ivre terjedő munkámat, előfizetés által kinyomattatni.

Ezen szótárban az Ásványtan (mineralogia); Növénytan (botanica); Állattan (zoologia); Vegytan (chemia); Gyógyszertan (Pharmacia); Belorvostan (The-raphia); Külorvostan (chirurgia); Orvosi törvénytan (Medicina Forensis); Babaság (obstetricia); Szemorvostan (oculistica) s a t. tudományokban előforduló, huszezernél több magyar, ugyanannyi latános-görög, és német magyarázó műszavak foglaltatnak; s a latános-görög műszavak közül nyolcezezer fejtéssel megvilágosztatik.

Hasznos is, de szükséges is, ezen korszakban e Magyarhonban, ezen muokámnak kinyomattatása; miután minden tudományok magyar nyelven kívántatnak taníttatni; e munka eredeti, és semmi más nyelven illy formában nem létezik.

Négy darabban fog megjelenni e szótár. Az előfizetés minden kötetre egy pengő forint lesz, olyan formán, hogy most előre csak az első darabra 1 pgő ft. tétessék le; azután pedig minden darabnak megjelenésekor, és átvételekor ugyan 1 pgő ft. fizetessék le.

Előfizetni lehet nálam is, ki lakom Pesten, a képi-utczában, 372. számú házban; de lehet ugyanitt Pesten Eggenberger könyvtáros urnál is, hol a sajtó alól kikerülő darabok, a hírlapokban teendő értesítés után, átvehetők lesznek.

Költ Pesten, majus 14. 1843.

Idősb Kováts Mihály.

orvos doctor, több bel- és külföldi tudós társaságok tagja, Pest s több vgyék bírāja.

Megjelenik minden kedden, szerdán, pénteken és szombaton, fél évi ára helyben kihordással 5 ft. borítékkal postán 6 ft.; ismeretlen kezektől bérmentesíteni kérjük a leveleket, a lapokat illető levelek a szerkesztőségnek czimeztetendők.

Szerkeszti Kovacsóczy Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betüivel, uri-utca 453. szám.